

WYDARZENIA

I Bałtyckie Seminarium Muzeów Morskich

W ramach współpracy z muzeami morskimi rejonu Morza Bałtyckiego CMM zorganizowało w dniach 4–5 września seminarium naukowe na temat przyszłości statków-muzeów nad Bałtykiem, problemów ich ekspozycji, zagadnień konserwatorskich, a także działalności komercyjnej i projektów międzynarodowych. W trakcie seminarium odbyła się też narada przedstawicieli muzeów morskich i dyskusja nad potrzebą cyklicznych, organizowanych co 2 lub 3 lata w różnych krajach nadbałtyckich, spotkań problemowych muzealników morskich. Taka sieć współpracy istnieje na przykład nad Morzem Północnym. W seminarium wzięli udział reprezentanci muzeów z Finlandii, Szwecji, Niemiec, Litwy, Estonii i Danii. Gościem specjalnym był pan Eric Kentley, prezentujący zakończony projekt renowacji i ekspozycji słynnego klipra „Cutty Sark”. Seminarium przygotował i poprowadził dr Robert Domżał, kierownik Działu Historii Budownictwa Okrętowego CMM.

Konferencja UNESCO

W dniach 24–26 września w siedzibie UNESCO w Paryżu odbyło się drugie spotkanie Grupy Roboczej dotyczące opracowania dyrektyw operacyjnych do Konwencji o ochronie kulturowego dziedzictwa podwodnego, podpisanej w Paryżu w 2001 r. Poruszano ponadto kwestie związane z przygotowującym dla Komisji Europejskiej dokumentem pt. „Zielona Księga. Wiedza o morzu 2020: od mapowania dna morskiego do prognozowania oceanicznego”. W spotkaniu wzięła udział jako ekspert Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pani Iwona Pomian kierująca Działem Badań Podwodnych CMM.

Sekcja Muzeów NSZZ „Solidarność”

Pracownicy pomorskich muzeów, będący członkami NSZZ „Solidarność”, postanowili utworzyć Międzyregionalną Sekcję Muzeów Regionu Gdańskiego i Słupskiego. 12 września odbyło się pierwsze Walne Zebranie Delegatów Sekcji, na którym przyjęto założenia programowe oraz wyłoniono władze. Przewodniczącą Sekcji została Małgorzata Paszylka-Głaza z Muzeum Narodowego w Gdańsku, natomiast przedstawiciel CMM Zbigniew Szewczyk wszedł do 8-osobowej Rady Sekcji. Za najważniejsze zadania nowo powstałej komórki organizacyjnej „Solidarności” uznano: jednoczenie środowiska muzealników województwa pomorskiego, prowadzenie rozmów na szczeblu administracji lokalnej i krajowej (razem z Sekcją Krajową Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków), w tym także – wpływanie na politykę muzealną oraz ustawodawstwo prawne, lobbowanie na rzecz muzealników, ich pracy i środowiska, a także wywieranie nacisku w kwestii podwyżek płac w instytucjach muzealnych.

Żeglarskie pamiątki w darze

18 września nasze Muzeum odwiedził pan Christopher Norblin, polski żeglarz związany z Yacht Klubem Polski Warszawa, przez wiele lat mieszkający zagranicą. Po powrocie do Polski postanowił przekazać do CMM swoje pamiątki żeglarskie oraz ważne przedmioty związane z historią żeglarstwa polskiego, które udało mu się uchronić od zapomnienia i zniszczenia. Spośród przekazanych do muzeum darów kilka wymaga szerszego omówienia. Otrzymałszy 4 miedzioryty z dzieła Samuela Pufendorfa „De rebus a Carolo Gustavo...” opisującego m.in. dzieje potopu szwedzkiego. Niezwykle ważnym darem jest oficjalny klucz do miasta Cleveland, który w 1934 roku od władz miasta otrzymała załoga jachtu „Dal”. O kluczu tym pisał kpt.

jachtu Andrzej Bohomolec w książce „Wyprawa jachtu Dal”. Innym niezwyklej wagi zabytkiem jest katomierz tarczowy, należący dawniej do gen. Mariusza Zaruskiego. Na drewnianym etui widnieje podpis generała. Oprócz 19 przedmiotów, które trafią do muzealnych rejestrów, zbiory CMM powiększą się o 18 pozycji książkowych, 3 fotografie i 5 map.

Pan Christopher Norblin (drugi z prawej) z żoną przekazują żeglarskie pamiątki do zbiorów CMM – w czerwonym etui klucz do Cleveland, który otrzymała załoga jachtu „Dal” w 1934 roku. Fot. Bernadeta Galus

AKTUALNOŚCI

Nowy zarząd TP „Daru Pomorza”

22 września odbył się Nadzwyczajny Zjazd Towarzystwa Przyjaciół „Daru Pomorza”. Wzięło w nim udział 65 delegatów. Celem zjazdu było dokonanie zmian statutowych, usprawniających działanie Towarzystwa. Ustalono, że TP „Daru Pomorza” stanie się organizacją pożytku publicznego, co pozwoli zaktywizować pozyskiwanie funduszy do celów statutowych. Zmniejszono liczbę członków zarządu, jednocześnie powołując Radę TPDP jako organ doradczy Towarzystwa. Zatwierdzono odpowiednie zmiany w statucie oraz wybrano nowy zarząd w składzie: Wiktor Czapp, Lech Górecki, Stefan Krella, Zbigniew Kucz, Mirosław Proskurnicki, Teresa Przyborowska, Jan Puzio, Lech Stefański i Roman Watras.

Atrakcja Pomorza 2012

Trójmiejski oddział „Gazety Wyborczej” zainicjował plebiscyt mający na celu wyłonienie najbardziej popularnego obiektu powstałego w województwie pomorskim na przełomie XX i XXI wieku. Trzy spośród pięćdziesięciu nominowanych obiektów otrzymują tytuły „Atrakcja Pomorza 2012”. Na liście znalazł się także najmłodszy oddział CMM, Ośrodek Kultury Morskiej (z numerem 6). Plebiscyt potrwa do 7 października, a głosować na swój ulubiony obiekt można, wysyłając sms. Aktualizowane na bieżąco wyniki dostępne są na stronie internetowej gazety.

Nowa strona www

Osoby regularnie odwiedzające stronę internetową CMM niewątpliwie zauważyły zmiany, jakie zaszły w jej strukturze i wyglądzie. Nowa wersja naszej strony, stawiająca na maksymalną przejrzystość i szybkość dostępu do najświeższych wiadomości, dostępna jest od 17 września, a wypracowana została w ramach projektu „Centralne Muzeum Morskie – Cyfrowe Muzeum Morskie”. Warto zwrócić uwagę na dwie nowości: forum, umożliwiające internautom bieżące komentowanie naszej działalności oraz linki do popularnych serwisów internetowych: Facebooka i YouTube, a tym samym do informacji, zdjęć i filmów o CMM tam zamieszczonych.

Remont w Spichlerzach

Z końcem sezonu turystycznego rozpoczęły się prace remontowe w Spichlerzach na Ołowiance. Od 25 września nasza główna ekspozycja stała jest nieczynna ze względu na przebudowę systemu sygnalizacji pożaru i instalacji hydrantów przeciwpożarowych oraz montaż awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego. Prace remontowe zaplanowano tak, aby najszybciej udostępniony został parter, gdzie zgodnie z zapowiedziami 28 listopada odbędzie się wernisaż wystawy „Do abordażu!”. Pozostałe sale wystawowe otwarte zostaną dla zwiedzających pod koniec roku.

Remont wymaga dokładnego zabezpieczenia ekspozowanych zabytków. Na zdjęciu – kierownik warsztatów CMM Wiesław Sowiński sprawdza zabezpieczenie szafek kompasowych. Fot. Mirosław Brucki

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Z żakówką w Kaliningradzie

Pracownicy Działu Historii Budownictwa Okrętowego CMM wzięli udział w „Festynie Morskim”, który odbył się po raz drugi w Kaliningradzie, tym razem 8 i 9 września. Na zaproszenie Muzeum Wszechoceanu w Kaliningradzie uczestniczyliśmy w paradzie zabytkowych łodzi, prezentując rybacką łódź z rejonu Zalewu Wiślanego, tzw. żakówkę. Podczas festynu pokazywano różne typy łodzi używanych w przeszłości i obecnie na terenie Federacji Rosyjskiej. Wśród nich były łodzie dębankowe, korowe, wykonane z foczej skóry, zabytkowe szalupy i wiele innych jednostek pływających. Oprócz prezentacji odbywały się też wyścigi wiosłowe szalup i żałóg kajakarskich. Co ciekawe, część z nich to zabytki, które prezentowane są na co dzień na wystawach. Organizatorzy mimo to zdecydowali się pokazać je na wodzie. W imprezie tej CMM reprezentowali: Robert Domżał i Jacek Bielecki z naszego oddziału w Kątach Rybackich – Muzeum Zalewu Wiślanego.

Podwodne dziedzictwo Bałtyku

18 i 19 września w Roskilde (Dania) odbyło się spotkanie Grupy roboczej ds. ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego państw nadbałtyckich. Wzięła w nim udział kierownik Działu Badań Podwodnych CMM Iwona Pomian. Celem spotkania było omówienie przygotowań do V Forum Dziedzictwa Kulturowego Bałtyku, które odbędzie się w przyszłym roku w Estonii. Temat przewodni zbliżającego się Forum, *Morskie dziedzictwo kulturowe – Dziedzictwo wybrzeży i dziedzictwo podwodne*, w ramach tego ostatniego zagadnienia podjęty zostanie w następujących szczegółowych kwestiach: *Dziedzictwo – turystyka czy ochrona, Dziedzictwo podwodne – muzea i ochrona in situ, Ochrona podwodnych krajobrazów kulturowych oraz Nurkowanie jako tradycyjny sposób życia*.

ARCHEOLOGIA PODWODNA

Na Miedziowcu i Falburcie

Zakończył się główny etap realizacji projektu „Inwentaryzacja wraków średniowiecznych statków w Zatoce Gdańskiej” finansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W trakcie trzech tygodni września ekipa badawcza CMM, kierowana przez Waldemara Ossowskiego, przeszukiwała

Jedna ze znalezionych na Miedziowcu par nożyczek. Fot. Waldemar Ossowski

dno morskie w pobliżu pozostałości dwóch statków z XIV/XV wieku – wraków tzw. Miedziowca i tzw. Falburta – zlokalizowanych w Zatoce Gdańskiej, sprawdzając zarejestrowane wcześniej anomalie magnetyczne. Najciekawsze rezultaty przyniosły badania w miejscu zatonięcia Miedziowca. Stwierdzono obecność poszczególnych zalegającego na znacznym obszarze oraz liczne pozostałości ładunku i wyposażenia żałogi, spoczywające głęboko w piaszczystym dnie. Natrafiono na partie ładunku dotychczas nienotowane. Są to między innymi wiązki sztab żelaza o znacznie mniejszej grubości niż znalezione podczas wcześniejszych badań. Do Działu Konserwacji Muzealiów CMM przekazano kilkaset kilogramów brył konkrecji – mieszaniny piasku, związków żelaza i roztopionej smoły powstałej po katastrofie statku – wewnątrz których powinny znajdować się dalsze zabytki ruchome. Wstępne oględziny jednej z takich brył ujawniły obecność m.in. narzędzi ciesielskich oraz, co jest dość zaskakujące, 2 par nożyczek.

Tajemnice dna Wisły

Niespodziewanym plusem niepokojąco niskiego stanu wody Wisły jest odsłonięcie zalegających na dnie rzeki zabytków. Po sensacyjnych doniesieniach z Warszawy przyszła pora na Tczew, gdzie w okolicy mostu Lisewskiego miłośnicy historii skupieni wokół portalu Dawny Tczew znaleźli fragment burty statku wiślanego. Powiadomieni o odkryciu archeolodzy CMM stwierdzili, że są to pozostałości statku rzeczno-ropakowego z XVII-XVIII wieku, być może szkuty, wobec czego przekazali znalezisko do Pracowni Konserwacji przy Muzeum Wisły. Nasz tczewski oddział będzie najodpowiedniejszym miejscem ekspozycji tego zabytku, gdyż tam właśnie prezentowana jest otwarta w tym roku wystawa poświęcona złotemu wiekowi spławu wiślanego, w tym także używanym do tego celu statkom.

EDUKACJA

Początek roku szkolnego w OKM

Dział Edukacji Morskiej postanowił osłodzić najmłodszym uczniom koniec wakacji, przygotowując specjalny program z okazji rozpoczęcia roku szkolnego. 1 września w Ośrodku Kultury Morskiej czekały na nich zadania do wykonania, wymagające uruchomienia spostrzegawczości – a odpowiedzi znaleźć można było w restauracji „Cała naprzód!”, gdzie każdy pierwszoklasista poczęstowany został pysznym lodowym deserem.

Myszkowanie po „Sołdku”

Pierwsze w nowym roku szkolnym spotkanie z cyklu Program dla Rodzin odbyło się 30 września. Zajęcia zatytułowane *Myszkujemy po „Sołdku”* przeprowadzone zostały tym razem na pokładzie zabytkowego rudowęglowca. Nasi goście mieli za zadanie rozwiązanie zagadek dotyczących historii, budowy, żałogi i wyposażenia „Sołdka”. Spotkanie przebiegło w prawdziwie rodzinnej – wesołej i gwarnej – atmosferze. Pomimo tłoku (niedzielną „załoga” parowca liczyła prawie 50 osób) wszystkie zadania zostały sprawnie rozwiązane, a skarb ukryty w ładowni statku odnaleziony i, niczym pirackie łupy, rozdzielony między dzieci uczestniczące w spotkaniu.

Weekend seniora

Podczas ostatniego weekendu września CMM uczestniczyło w projekcie ogłoszonym przez MKiDN – Kultura 60+. Ośrodek Kultury Morskiej udostępniony został do zwiedzania seniorom w specjalnej cenie 4 zł. Zwiedzającym zaproponowano też wypełnienie kuponów, na podstawie których wylosowano osoby, które otrzymały upominki promujące Muzeum i OKM.